ĢENERĀLADVOKĀTA F. DŽ. DŽEIKOBSA [*F. G. JACOBS*] SECINĀJUMI,

sniegti 2005. gada 24. februārī [1]

1. *Rechtbank* (Apgabaltiesa), Amsterdama, lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Regulas Nr. 1408/71 [2] 13. panta 1. punktu, 2. punkta f) apakšpunktu un EKL 39. pantu.

Atbilstošās Regulas tiesību normas

3. 13. pants ar nosaukumu "Vispārīgi noteikumi" ir pirmā tiesību norma Regulas Nr. 1408/71 II sadaļā ar nosaukumu "Piemērojamo tiesību aktu noteikšana".

4. 13. panta 1. punkts, redakcijā, kas bija spēkā pamata lietā aplūkoto notikumu laikā, paredzēja:

2. Iesniedzējtiesa lūdz skaidrojumu it īpaši jautājumā par to, vai Kopienu tiesības aizliedz dalībvalstij pieņemt tiesību aktus, saskaņā ar kuriem persona, kas šīs valsts teritorijā ir strādājusi algotu darbu, bet ir to izbeigusi, paliek obligātā kārtā apdrošināta attiecībā uz noteiktām sociālā nodrošinājuma jomām tikai tad, ja tā saglabā dzīvesvietu attiecīgajā dalībvalstī, lai gan tā ir apdrošināta attiecībā uz citām sociālā nodrošinājuma jomām neatkarīgi no tās dzīvesvietas.

"Ievērojot 14.c un 14.f pantu, personas, uz kurām attiecas šī regula, ir pakļautas tikai vienas dalībvalsts tiesību aktiem. Šos tiesību aktus nosaka saskaņā ar šo sadaļu."

5. 14.c un 14.f pants attiecas uz īpašiem gadījumiem, kas neattiecas uz šo lietu.

1 — Oriģinālvaloda — angļu.

2 — Padomes 1971. gada 14. jūnija Regula (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā (OV L 149, 2. lpp.). Regulas redakciju ar grozījumiem, kas veikti līdz 1995. gada beigām, var atrast Padomes 1996. gada 2. decembra Regulas (EK) Nr. 118/97, ar kuru groza un atjaunina Regulu (EEK) Nr. 1408/71 (OV L 28, 1. lpp.), A pielikuma I daļā. Konsolidēta (bet neoficiāla) redakcija, kurā ir turpmākie grozījumi, ir pieejama *EUR-Lex* (*europa.eu.int/eur-lex*).

6. 13. panta 2. punkts nosaka virkni noteikumu, lai noteiktu, kurus tiesību aktus piemēro konkrētajos apstākļos. Ir noteikts, ka uz noteikumiem attiecas 14.–17. pants, kas ir pārējās II sadaļas tiesību normas, kurās ir vairākas speciālas normas, neviena no kurām uz šo lietu neattiecas.

7. 13. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzēts:

"Persona, kas ir nodarbināta vienā dalībvalstī, ir pakļauta šīs valsts tiesību aktiem arī tad, ja tā dzīvo citā dalībvalstī vai ja citā dalībvalstī atrodas tā uzņēmuma vai indivīda juridiskā adrese vai uzņēmējdarbības vieta, kurš nodarbina šo personu."

8. 13. panta 2. punkta b)–e) apakšpunkts attiecas uz pašnodarbinātām personām, darbiniekiem, kas strādā uz kuģa, kurš kuģo ar kādas dalībvalsts karogu, uz civilierēdņiem un personām, kas ir pirmo reizi vai atkārtoti iesauktas dienēt kādas dalībvalsts bruņotajos spēkos vai civilajā dienestā.

9. 13. panta 2. punkta f) apakšpunktā, ko iekļāva Regulā Nr. 1408/71 ar Regulu Nr. 2195/91 [3], izmaiņām stājoties spēkā 1991. gada 29. jūlijā, ir noteikts:

"Tāda persona, uz kuru vairs neattiecas kādas dalībvalsts tiesību akti, ja uz viņu nekļūst piemērojami citas dalībvalsts tiesību akti saskaņā ar kādu no iepriekšējos apakšpunktos izklāstītajiem noteikumiem vai saskaņā ar kādu no izņēmumiem vai īpašajiem noteikumiem, kas izklāstīti 14. līdz 17. pantā, ir pakļauta tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā tā dzīvo, saskaņā vienīgi ar šo tiesību aktu noteikumiem."

10. Papildus 13. panta 2. punkta f) apakšpunkta iekļaušanai Regulā Nr. 1408/71 Regula Nr. 2195/91 tāpat iekļāva Regulā Nr. 574/72 [4] 10.b pantu, izmaiņām stājoties spēkā 1991. gada 29. jūlijā, kas nosaka:

"Datumu un nosacījumus, kuros dalībvalsts tiesību akti pārstāj būt piemērojami attiecībā uz [Regulas Nr. 1408/71] 13. panta 2. punkta f) apakšpunktā minēto personu, nosaka saskaņā ar šiem tiesību aktiem. Tās dalībvalsts kompetentās iestādes izraudzītā insti-

3 — Padomes 1991. gada 25. jūnija Regula (EEK) Nr. 2195/91, ar kuru groza Regulu (EEK) Nr. 1408/71 un Regulu (EEK) Nr. 574/72 (OV L 206, 2. lpp.).

4 — Padomes 1972. gada 21. marta Regula (EEK) Nr. 574/72, ar kuru nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EEK) Nr. 1408/71 (OV L 74, 1. lpp.); pēdējo konsolidēto redakciju skat. Regulas Nr. 118/97, kas minēta 2. zemsvītras piezīmē, A pielikuma II daļā. Konsolidēta (bet neoficiāla) redakcija, kurā ir turpmākie grozījumi, ir pieejama *EUR-Lex* (*europa.eu.int/eur-lex*).

tūcija, kuras tiesību akti kļūst piemērojami attiecībā uz šo personu, vēršas pie iepriekšējās dalībvalsts kompetentās iestādes izraudzītās institūcijas ar pieprasījumu precizēt šo datumu."

13. Personām, kurām ir tiesības saņemt invaliditātes pabalstu (*WAO*), kas invaliditātes dēļ vairs nestrādā algotu darbu, tiek saglabāta obligātā apdrošināšana saskaņā ar visām četrām algotiem darba ņēmējiem paredzētajām sistēmām, ievērojot šo secinājumu 19. punktā apkopotos noteikumus.

Valsts tiesību akti

11. No Tiesai iesniegtajiem dokumentiem izriet, ka Nīderlandes sociālā nodrošinājuma sistēma sastāv, pirmkārt, no sistēmām, ko piemēro vienīgi personām, kas strādā algotu darbu vai kas strādāja algotu darbu tad, kad tām tika piešķirtas tiesības uz attiecīgajiem pabalstiem, un, otrkārt, no vispārīgām sistēmām, ko principā piemēro visiem iedzīvotājiem vai personām, kam algota darba dēļ Nīderlandē jāmaksā Nīderlandes ienākumu nodoklis.

14. Vispārīgās sistēmas paredz ģimenes pabalstus ("*AKW*" [9]), pensiju apgādnieka zaudējuma gadījumā ("*ANW*" [10]), vecuma pensiju ("*AOW*" [11]) un īpašu medicīnas izdevumu segšanu ("*AWBZ*" [12]).

15. Katrs likums, kas regulē vispārīgās sistēmas, paredz, ka apdrošināmo personu kategorija var tikt paplašināta vai ierobežota saskaņā ar sekundārajiem tiesību aktiem.

12. Sistēmas, kas piemērojamas algotiem darba ņēmējiem, paredz slimības pabalstu ("*ZW*" [5]), medicīnas izdevumu segšanu ("*ZFW*" [6]), bezdarbnieka pabalstu ("*WW*" [7]) un invaliditātes pabalstu ("*WAO*" [8]).

16. Šīs kategorijas tika tādējādi izveidotas laika posmā, uz kuru attiecas pamata prāva.

5 — *Ziektewet*. Šis un citi saīsinātie termini attiecas uz likumu, kas regulē sistēmu, bet saīsinājumu lietojumā ievērošu vispārīgo praksi lietot saīsinājumus paredzētā pabalsta vai nodrošinājuma daudz plašākā nozīmē.

6 — *Ziekenfondswet*.

7 — *Werkloosheidswet*.

8 — *Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering*.

9 — *Algemene Kinderbijslagwet*.

10 — *Algemene Nabestaanden Wet*.

11 — *Algemene Ouderdomswet*.

12 — *Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten*.

17. Sākotnēji attiecīgais sekundārais tiesību akts, 1989. gada lēmums [13], paredzēja, ka personai, kas dzīvo ārpus Nīderlandes un kura atbilstoši *WAO* bija tostarp tiesīga saņemt invaliditātes pabalstu, bija obligāti jābūt apdrošinātai atbilstoši vispārīgajām sistēmām.

18. 1989. gada lēmums tika grozīts [14], grozījumiem stājoties spēkā 1999. gada 1. janvārī, tādā veidā, lai paredzētu, ka kopš 2000. gada 1. janvāra nerezidentiem vairs nebija obligāti jāapdrošinās atbilstoši vispārīgajām sistēmām. Tomēr atbilstoši vispārīgajām sistēmām nerezidenti, uz kuriem iepriekš attiecās obligātā apdrošināšana, varēja saglabāt apdrošināšanu, maksājot brīvprātīgas iemaksas pēc obligātās apdrošināšanas beigām, par vecuma pensiju (*AOW*) un pensiju apgādnieka zaudējuma gadījumā (*ANW*). Šī iespēja ir izmantojama, informējot *Sociale Verzekeringsbank* (Nīderlandes sociālā nodrošinājuma iestāde) viena gada laikā kopš obligātās apdrošināšanas beigām.

19. Situācija attiecībā uz īpašu medicīnas izdevumu segšanu (*AWBZ*) ir nedaudz sarežģītāka. Ja invaliditātes pensijas (*WAO*) saņēmēja ienākumi nepārsniedz noteikto līmeni, viņš paliek obligāti apdrošināts atbilstoši medicīnas izdevumu segšanas sistēmai (*ZFW*); šis gadījums acīmredzami attiecas uz prasītāju. Šādas personas, kam saskaņā ar Regulu Nr. 1408/71 ir tiesības saņemt pabalstus atbilstoši viņu dzīvesvietas dalībvalsts sistēmai, paliek obligātā kārtā apdrošinātas arī atbilstoši īpašu medicīnas izdevumu segšanas sistēmai. Citām personām kopš 2001. gada 1. janvāra pastāv brīvprātīgās apdrošināšanas iespēja atbilstoši īpašu medicīnas izdevumu segšanas sistēmai.

20. Uz ģimenes pabalstiem (*AKW*) attiecas pārejas noteikums: [pabalsta] saņēmējs, kas pretējā gadījumā zaudētu esošās tiesības uz ģimenes pabalstu, atbilstoši grozījumam paliek obligātā kārtā apdrošināts līdz brīdim, kad jaunākais bērns ir sasniedzis 18 gadu vecumu. Citām personām nav tiesību uz brīvprātīgo apdrošināšanu atbilstoši ģimenes pabalstu sistēmai: Nīderlandes valdība skaidro, ka Regulas Nr. 1408/71 III sadaļas 8. nodaļā ir pietiekamas tiesību normas, kas tostarp attiecas uz pabalstiem pensionāru apgādībā esošajiem bērniem.

21. Šķiet, ka pastāv nesaskaņa starp iesniedzējtiesu, no vienas puses, un atbildētāju iestādi un Nīderlandes valdību, no otras puses, par to, vai nosacījumi brīvprātīgajai apdrošināšanai vecuma pensijai (*AOW*), pensijai apgādnieka zaudējuma gadījumā (*ANW*) un īpašu medicīnas izdevumu segšanai (*AWBZ*) ir tādi paši kā nosacījumi iepriekšējai obligātajai apdrošināšanai, jo īpaši attiecībā uz ienākumiem, ko ņem vērā, nosakot iemaksu apmēru un to, vai noteiktu kategoriju personām pastāv maksimāls brīvprātīgās apdrošināšanas termiņš. Komisija uzskata, ka attiecīgie tiesību akti paredz

13 — *Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1989* (1989. gada 3. maija Lēmums par sociālās apdrošināšanas ietvaros apdrošināmo personu kategorijas paplašināšanu un ierobežošanu) (*Staatsblad 1989*, 164. lpp.).

14 — Ar 1998. gada 24. decembra *Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999* (*Staatsblad 1998*, 746. lpp.).

10 gadu maksimālo termiņu brīvprātīgajām iemaksām vecuma pensiju sistēmā, kas noteiktām personām var būt neizdevīgi, lai gan, spriežot pēc faktiem, tas acīmredzot nav neizdevīgi prasītājai. Turklāt tiesas sēdē atbildētājas iestādes pārstāvji norādīja, ka šos abus apdrošināšanas veidus nodokļu jomā var uzskatīt par atšķirīgiem.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

22. Van Pomerēna-Burgondjēna [*van Pommeren-Bourgondiën*] (turpmāk tekstā — "prasītāja"), kas ir Nīderlandes pilsone un dzīvo Beļģijā, ir strādājusi Nīderlandē visu savas profesionālās karjeras laiku. 1996. gadā viņa saslima un kopš 1997. gada saņēma invaliditātes pabalstu atbilstoši invaliditātes pabalstu sistēmai algotiem darba ņēmējiem (*WAO*), kas tika aprēķināts pēc maksimālās likmes.

23. Pēc tiesību aktu grozījumiem prasītāja tika informēta, ka kopš 2000. gada 1. janvāra viņa vairs nebūs apdrošināta obligātā kārtā atbilstoši Nīderlandes vispārīgajai sistēmai un ka tāpēc no viņas invaliditātes pabalsta netiks atskaitītas valsts apdrošināšanas iemaksas. Viņai tika norādīts arī tas, ka viņai ir iespēja pieteikties brīvprātīgajai apdrošināšanai atbilstoši vecuma pensijas (*AOW*) un pensijas apgādnieka zaudējuma gadījumā (*ANW*) vispārīgajām sistēmām.

24. Prasītāja uzskatīja, ka viņas obligātās apdrošināšanas atbilstoši šīm divām sistēmām izbeigšana ir pretrunā Regulai Nr. 1408/71, un uz tā pamata cēla prasību *Rechtbank Amsterdam* pret atbildētāju iestādi.

25. Šī tiesa uzskatīja, ka, lai gan no Tiesas judikatūras ir skaidrs, ka dalībvalstīm ir dota brīvība noteikt, ka personas, kas pārtraukušas darbu šajā dalībvalstī, vairs nav apdrošinātas atbilstoši sociālā nodrošinājuma sistēmai, ja tās vairs nedzīvo šajā dalībvalstī, nav skaidrs, vai dalībvalsts var turpināt šīm personām piemērot valsts tiesību aktus, tomēr izslēdzot tās no (būtiskas) sociālā nodrošinājuma sistēmas daļas tādēļ, ka tās vairs nedzīvo šajā dalībvalstī. Tādējādi tā ir iesniegusi Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1. Vai Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta f) apakšpunkts aizliedz dalībvalstij pieņemt tiesību aktus, saskaņā ar kuriem persona, kas ir beigusi visu profesionālo darbību tās teritorijā, ir apdrošināta atbilstoši šiem tiesību aktiem tikai tad, ja tā saglabā savu dzīvesvietu tajā, lai gan šī persona paliek apdrošināta obligātā kārtā atbilstoši šās dalībvalsts tiesību aktiem attiecībā uz citām noteiktām sociālā nodrošinājuma jomām, lai arī kur būtu tās dzīvesvieta?

2. Vai iespēja, ko šīs dalībvalsts tiesību akti piešķir šai personai, — brīvprātīgi apdrošināties attiecībā uz noteiktām sociālā nodrošinājuma jomām, nenosakot šai brīvprātīgajai apdrošināšanai nosacījumu, ka šī persona saglabā dzīvesvietu attiecīgajā dalībvalstī, ietekmē atbildi uz pirmo jautājumu?

Ja uz pirmo jautājumu tiek sniegta noraidoša atbilde, nākamais jautājums tiek uzdots pakārtoti:

3. Vai iepriekš minētajos apstākļos EKL 39. pants ir interpretējams tādējādi, ka brīvprātīgās apdrošināšanas aizvietošana ar obligāto apdrošināšanu ir pretrunā šai tiesību normai, ja obligātās apdrošināšanas beigas ir izskaidrojamas ar dzīvesvietas nosacījuma ieviešanu?"

Pirmais prejudiciālais jautājums

27. Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta f) apakšpunkts aizliedz dalībvalstij pieņemt tiesību aktus, saskaņā ar kuriem personai, kas ir beigusi visu profesionālo darbību tās teritorijā, joprojām ir jāapdrošinās atbilstoši šiem tiesību aktiem attiecībā uz noteiktām sociālā nodrošinājuma jomām tikai tad, ja tā saglabā savu dzīvesvietu tajā, lai gan šī persona arī turpmāk ir obligātā kārtā apdrošināta atbilstoši šīs dalībvalsts tiesību aktiem attiecībā uz citām noteiktām sociālā nodrošinājuma jomām, lai arī kur būtu tās dzīvesvieta.

28. Nīderlandes valdība uzskata, ka uz šo jautājumu jāatbild noraidoši; atbildētājas iestādes apsvērumi ir tādi paši, lai gan tā secina, ka, ņemot vērā brīvprātīgās apdrošināšanas pastāvēšanu (nākošā jautājuma temats), uz pirmo jautājumu nav jāatbild tādā kontekstā, kādā tas ir uzdots. Beļģijas un Grieķijas valdības un Komisija uzskata, ka uz pirmo jautājumu jāatbild apstiprinoši.

26. Rakstveida apsvērumus ir iesniegusi prasītāja, atbildētāja iestāde, Beļģijas, Grieķijas un Nīderlandes valdības un Komisija. Atbildētāja iestāde, Nīderlandes valdība un Komisija piedalījās tiesas sēdē. Prasītājas rakstveida apsvērumi ir ļoti īsi un vienīgi apstiprina iesniedzējtiesas sniegtos komentārus.

29. 13. panta 2. punkta f) apakšpunkts ir jāsaprot kontekstā, proti, kontekstā ar Regulas Nr. 1408/71 II sadaļu, kuras daļu tas veido. II sadaļas tiesību normu mērķis ir noteikt tiesību aktus, ko piemēro personai, kam piemērojama Regula. 13. panta 1. punktā ir noteikts, ka ar dažiem izņēmumiem, kas

neattiecas uz šo lietu, "personas, uz kurām attiecas šī regula, ir pakļautas tikai vienas dalībvalsts tiesību aktiem". No šī teksta izriet, ka "piemērojamie tiesību akti" 13. panta 2. punkta f) apakšpunkta piemērošanai nozīmē vienas vienīgas dalībvalsts tiesību aktus un tādējādi — pilnībā šīs dalībvalsts tiesību aktus.

30. Spriedumā lietā Komisija/Beļģija [15] Tiesa noteica, ka 13. panta 2. punkta f) apakšpunkts "paredz, ka tās dalībvalsts tiesību akti, kuras teritorijā attiecīgā persona dzīvo, ir piemērojami tikai tad, ja nav piemērojamas citas tiesību normas, un it īpaši tad, ja tie tiesību akti, kuriem attiecīgā persona bija pakļauta agrāk, vairs nav piemērojami. [..] Tas, ka dalībvalsts tiesību akti vairs nav piemērojami, ir nosacījums šās tiesību normas piemērošanai, [kas] pats par sevi nenosaka nosacījumus, kuros dalībvalsts tiesību akti vairs nav piemērojami" [16]. Gluži pretēji, šos nosacījumus nosaka saskaņā ar šiem tiesību aktiem [17].

31. Tomēr pamata prāvā nepastāv problēma, ka visi Nīderlandes sociālā nodrošinājuma tiesību akti vairs nav piemērojami: uz prasītāju turpina attiekties Nīderlandes sistēmas algotiem darba ņēmējiem un vispārīgā sistēma īpašu medicīnas izdevumu segšanai (*AWBZ*). Lai gan ir taisnība, ka saskaņā ar 13. panta 2. punkta f) apakšpunktu Nīderlande varētu likumīgi noteikt, ka tās sociālā nodrošinājuma tiesību akti kopumā vairs nav piemērojami nerezidentiem, kas ir beiguši visu profesionālo darbību tās teritorijā, tā to nav izdarījusi. Tādējādi uzskatu, ka 13. panta 2. punkta f) apakšpunkts šajā lietā nav piemērojams.

32. Tomēr nevar teikt, ka Nīderlandes pieeja noteikti atbilst citiem II sadaļas noteikumiem. Ir skaidrs, ka Nīderlandes veiktās noteiktu personu, kurām ir piemērojama Regula, daļējas izslēgšanas no Nīderlandes sociālā nodrošinājuma sistēmas rezultātā šīs personas vai nu nav pakļautas nekādiem tiesību aktiem attiecībā uz noteiktām sociālā nodrošinājuma jomām, vai arī, ja tās lūdz un saņem apdrošināšanu attiecībā uz šīm jomām atbilstoši tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā atrodas viņu dzīvesvieta, tās ir pakļautas divu valstu tiesību aktiem vienlaicīgi.

33. Kā uzskata Beļģijas un Grieķijas valdības un Komisija — pēdējais minētais gadījums ir acīmredzami pretrunā 13. panta 1. punktam, kas, pēc Tiesas uzskatiem, ir domāts, lai "izslēgtu [..] jebkādu vienlaicīgas vairāku

15 — 2001. gada 3. maija spriedums lietā C-347/98 Komisija/Beļģija (*Recueil*, I-3327. lpp.).

16 — 29. un 31. punkts.

17 — Regulas Nr. 574/72 10.b pants, iepriekš minēts šo secinājumu 10. punktā.

valstu tiesību normu piemērošanas iespēju attiecībā uz vienu un to pašu laika posmu" [18].

34. Plašākā nozīmē — abi šie gadījumi ir pretrunā Regulas sistēmai un būtībai, un it īpaši tās II sadaļai. Tiesa ir vairākkārt atzinusi, ka šīs sadaļas noteikumi ir domāti ne tikai, lai izvairītos no vienlaicīgas vairāku valstu tiesību normu piemērošanas un sarežģījumiem, kas tādēļ var rasties, bet arī novērstu to, ka personām, kurām ir piemērojama Regula, tiktu liegta aizsardzība sociālā nodrošinājuma jomā tādēļ, ka nav tām piemērojamu tiesību aktu [19].

35. Nīderlandes valdība atsaucas uz pastāvīgo judikatūru, norādot, ka katras dalībvalsts tiesību aktos ir jānosaka nosacījumi, kādos pastāv tiesības vai pienākumi apdrošināties atbilstoši sociālā nodrošinājuma sistēmai vai konkrētai šādas sistēmas jomai [20], un it īpaši uz spriedumu lietā *De Jaeck* [21].

36. Šī lieta attiecas uz personu, kas vienlaikus bija pašnodarbināta persona vienā no dalībvalstīm un algots darba ņēmējs citā dalībvalstī. Tiesa tika lūgta sniegt prejudiciālu nolēmumu par interpretāciju Regulas Nr. 1408/71 14.c panta 1. punkta b) apakšpunktam, kurš pamata lietā aplūkoto notikumu laikā [22] paredzēja, ka zināmos apstākļos, ieskaitot pamata prāvas apstākļus, personai šādā gadījumā ir piemērojami katras attiecīgās dalībvalsts tiesību akti attiecībā uz darbību, kas veikta tās teritorijā. Tiesa atzina, ka, "ja ir piemērojams Regulas 14.c panta 1. panta b) apakšpunkts, Kopienu tiesības neaizliedz to, ka vienas no abām dalībvalstīm tiesību akti paredz attiecīgās personas apdrošināšanu tikai pret dažiem no riskiem, kas ir ietverti tās sociālā nodrošinājuma sistēmā, ar nosacījumu, ka šajā sakarā nepastāv diskriminācija šīs valsts pilsoņu un citu dalībvalstu pilsoņu starpā".

37. Tādējādi šis atzinums skaidri attiecas tikai uz gadījumiem, "kad ir piemērojams 14.c panta 1. punkta b) apakšpunkts [..]". Jāatgādina, ka gan Regulas 13. panta 1. punkta, gan 2. punkta noteikumiem ir jāatbilst tostarp 14.c pantam, kas ir īpašs izņēmums no vispārīgiem noteikumiem, kas ietverti 13. panta 1. un 2. punktā, — izņēmums, kas pamatojams vienkārši ar to, ka attiecīgā persona vienlaikus ir algots darba ņēmējs

18 — 1977. gada 5. maija spriedums lietā 102/76 *Perenboom* (*Recueil*, 815. lpp., 11. punkts).

19 — 1998. gada 11. jūnija spriedums lietā C-275/96 *Kuusijärvi* (*Recueil*, I-3419. lpp., 28. punkts).

20 — 1980. gada 24. aprīļa spriedums lietā 110/79 *Coonan* (*Recueil*, 1445. lpp., 12. punkts) un 1991. gada 21. februāra spriedums lietā C-245/88 *Daalmeijer* (*Recueil*, I-555. lpp., 15. punkts).

21 — 1997. gada 30. janvāra spriedums lietā C-340/94 (*Recueil*, I-461. lpp., 37. punkts).

22 — Lieta *De Jaeck* attiecās uz 1984. gada notikumiem. 14.c pantu grozīja, grozījumiem stājoties spēkā 1987. gada 1. janvārī, ar Padomes 1986. gada 11. decembra Regulu (EEK) Nr. 3811/86 (OV L 355, 5. lpp.) — tādā veidā, lai attiecinātu tā noteikumus uz divām vai vairākām darbībām algota darba ņēmēja vai pašnodarbinātās personas statusā divās vai vairākās dalībvalstīs.

un/vai pašnodarbinātā persona divās dalībvalstīs. Nav skaidrs, kā atzinumu, kas attiecas tikai uz šādiem izņēmuma gadījumiem, var izmantot 13. panta 1. punkta un 2. punkta interpretācijai kontekstā ar pavisam citiem tādu personu gadījumiem, kas nav vienlaikus algoti darba ņēmēji un/vai pašnodarbinātās personas divās dalībvalstīs.

38. Tādējādi saglabāju viedokli, ka noteiktu personu, kurām piemērojama Regula, daļēja izslēgšana no Nīderlandes sociālā nodrošinājuma sistēmas nav saderīga ar Regulas sistēmu.

Otrais prejudiciālais jautājums

39. Ar savu otro prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai iespēja, ko pirmās dalībvalsts tiesību akti piešķir šai personai, — brīvprātīgi apdrošināties attiecībā uz noteiktām sociālā nodrošinājuma jomām, ietekmē atbildi uz pirmo jautājumu.

40. Kā redzams no iepriekš minētā, strīdus situāciju noteikumi, kas ietverti Regulas II sadaļā, ir paredzēti ne tikai, lai izvairītos no vienlaicīgas vairāku valstu tiesību aktu piemērošanas un sarežģījumiem, kas tādēļ var rasties, bet arī, lai novērstu to, ka personām, piemērojot šos noteikumus, tiktu liegta aizsardzība sociālā nodrošinājuma jomā tādēļ, ka nav tiem piemērojamu tiesību aktu.

41. Šķiet, ka šajā gadījumā pastāvošajos apstākļos brīvprātīgās apdrošināšanas noteikšanas rezultātā attiecīgās personas var nebūt aizsargātas ne ar vienas valsts tiesību aktiem attiecībā uz noteiktām sociālā nodrošinājuma jomām, kas ir pretrunā Regulas noteikumiem.

42. Atbildētāja iestāde tiesas sēdē paziņoja, ka no 30 000 personām, kuras grozījumi tiesību aktos ietekmēja, tikai 8 000 izvēlējās brīvprātīgo apdrošināšanu, kamēr pārējās, neskatoties uz to, ka bija personīgi informētas par šo iespēju, izvēlējās to neizmantot.

43. Šie skaitļi nenovēršami liek secināt, ka 22 000 personu, kuras iepriekš bija apdrošinātas Nīderlandes vispārīgās sistēmas ietvaros, vairs nav tai pakļautas; tādējādi tās nav apdrošinātas atbilstoši Nīderlandes tiesību aktiem attiecībā uz pensiju apgādnieka zaudējuma gadījumā vai vecuma pensiju, vai dažos gadījumos attiecībā uz īpašu medicīnas izdevumu segšanu; turklāt — atkarībā no šo personu situācijas — tās var nebūt apdrošinātas attiecībā uz ģimenes pabalstiem.

44. No Tiesā iesniegtajiem dokumentiem ir skaidrs, ka personas, kuras ietekmēja grozījumi Nīderlandes tiesību aktos, var viena gada laikā no paziņošanas dienas izvēlēties brīvprātīgo apdrošināšanu. Iespējams, kā to apgalvo atbildētāja iestāde un Nīderlandes valdība, ka personām ir izdevīgi, lai šādas aizsardzības nebūtu personīgu iemeslu dēļ. Tomēr šķiet, kā tām, iespējams, nebūs aizsardzības iespējas, ja tās pārdomās pēc viena gada perioda beigām: kā norādījusi Komisija — šķiet, ka šīs personas, iespējams, nevarēs saņemt aizsardzību Beļģijā attiecīgajās jomās, jo tik ilgi, kamēr kāds Nīderlandes tiesību akts būs tām piemērojams, tās neizpilda 13. panta 2. punkta f) apakšpunkta nosacījumus. Šāds gadījums ir skaidri pretrunā Regulas II sadaļā uzsvērtajam principam, ka personām, kurām šī regula ir piemērojama, nevar tikt liegta aizsardzība sociālā nodrošinājuma jomā tādēļ, ka nav tām piemērojamu tiesību aktu.

45. Turklāt Tiesa ir noteikusi, ka princips, ka personas, kurām piemērojama Regula, ir jāaizsargā tikai vienas sociālā nodrošinājuma sistēmas ietvaros, atspoguļo plašāko prasību — lai piemērojamā sistēma būtu prognozējama un iemiesotu tiesiskās drošības principu[23]. Pēc manām domām, šīs intereses acīmredzami netiek aizsargātas ar grozījumiem tiesību aktos, kuri atstāj personas tiesiskā vakuumā.

46. Turklāt jebkurā gadījumā ir skaidrs, ka brīvprātīgās apdrošināšanas piedāvājums tādos apstākļos kā esošajā lietā nav saderīgs ar Kopienu tiesībām kopumā un it īpaši ar Regulu, ja vien šādu apdrošināšanu nepiedāvā ar nosacījumiem, kas nav mazāk labvēlīgi par obligātās apdrošināšanas, kuru tā aizstājusi, nosacījumiem. Mazāk labvēlīgi nosacījumi būtu vienkārši diskriminējoši attiecībā pret nerezidentiem un varētu kavēt personu brīvu pārvietošanos. Tās tāpat radītu — kā norāda Komisija — diskrimināciju pilsonības dēļ, kas ir pretrunā EKL 12. pantam, jo ir saprātīgi pieņemt, ka citu dalībvalstu pilsoņu ir daudz vairāk nekā Nīderlandes pilsoņu, kas ir strādājuši Nīderlandē un kas dzīvo citā dalībvalstī.

47. Visbeidzot, no praktiskā viedokļa būtu grūti noteikt, ka šādas brīvprātīgās apdrošināšanas nosacījumi visos iespējamos gadījumos ir vismaz vienādi labvēlīgi; turklāt šādas grūtības mazinātu tiesisko drošību. Lai gan jebkāds šāds vērtējums, protams, ir jāveic valsts tiesai, šķiet, ka tiesiskās drošības princips netiktu pietiekami ievērots, ja šai

23 — 2000. gada 30. marta spriedums lietā C-178/97 *Banks and others* (*Recueil*, I-2005. lpp., 41. punkts).

tiesai būtu jāveic detalizēta analīze par to, kā brīvprātīgā apdrošināšana precīzi darbojas attiecīgajiem indivīdiem izdevīgā vai neizdevīgā veidā. Šāda analīze patiešām var nebūt praktiski izpildāma tāpēc vien, ka parasti nebūtu iespējams droši paredzēt, kā attiecīgā indivīda personīgie apstākļi var mainīties ar laiku.

Trešais prejudiciālais jautājums

48. Valsts tiesas trešais jautājums ir uzdots tikai gadījumam, ja uz pirmo jautājumu tiktu sniegta noraidoša atbilde: tā kā piedāvāju sniegt apstiprinošu atbildi, trešais jautājums, manuprāt, nerodas.

Secinājumi

49. Tādējādi uzskatu, ka uz *Rechtbank*, Amsterdama, uzdotajiem jautājumiem jāatbild šādi:

1. Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulas Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, 13. panta 1. punkts un 2. panta f) apakšpunkts aizliedz dalībvalstij pieņemt tiesību aktus, saskaņā ar kuriem personai, kas ir beigusi visu profesionālo darbību tās teritorijā, arī turpmāk ir obligāti jāapdrošinās atbilstoši šiem tiesību aktiem attiecībā uz noteiktām sociālā nodrošinājuma jomām tikai tad, ja tā saglabā savu dzīvesvietu tajā valstī, lai gan attiecībā uz noteiktām citām sociālā nodrošinājuma jomām šī persona paliek apdrošināta atbilstoši šīs dalībvalsts tiesību aktiem, lai arī kur būtu tās dzīvesvieta.

2. Iespēja, ko šīs dalībvalsts tiesību akti piešķir šai personai, — brīvprātīgi apdrošināties attiecībā uz noteiktām sociālā nodrošinājuma jomām, nenosakot šai brīvprātīgajai apdrošināšanai nosacījumu, ka šī persona saglabā dzīvesvietu attiecīgajā dalībvalstī, neietekmē atbildi uz pirmo jautājumu.